

Arkivnr: 2015/4103-3

Saksbehandlar: Tale Halsør, Elizabeth Warren, Jostein Aksdal

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kultur- og ressursutvalet		13.05.2015
Fylkesutvalet		19.05.2015

Søknad om Skeie kraftverk i Kvam herad. Fråsegn Hordaland fylkeskommune.

Samandrag

NVE har sendt på høyring søknad om bygging av Skeie kraftverk i Kvam herad. Hordaland fylkeskommune har tidlegare gjeve ei administrativ fråsegn i saka. NVE har endra vedtaksmynde i saka og konsesjonsspørsmålet skal no handsamast av NVE i lag med 7 andre kraftsaker i Kvam herad, som fylkeskommunen handsama i august 2014.

For å sikre eit godt kunnskapsgrunnlag for avgjerd om konsesjonsspørsmålet bør arkeologiske granskingar vere gjennomførte i forkant. Dersom arkeologiske granskingar vert avklart utan konflikt, rår fylkesrådmannen til utbygging, gjeve avbøtande tiltak for anadrom fisk i Steinsdalselva.

Forslag til innstilling

1. Hordaland fylkeskommune rår til utbygging av Skeie kraftverk
2. Det vil vera eit krav om arkeologiske granskingar i samband med tiltaket jf. § 9 i Kulturminnelova. Fylkeskonservatoren ber tiltakshavar ta kontakt for å greie ut om kostnader og omfang. Arkeologiske granskingar bør vere gjort i forkant av vurdering av konsesjonsspørsmålet for å sikre ein god prosess i saka.
3. Av omsyn til anadrom fisk må avbøtande tiltak, som automatisk forbisleppingsventil, vurderast.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bård Sandal
fylkesdirektør regional utvikling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 24.04.2015**1. Innleiing**

NVE har sendt på høyring søknad om bygging av Skeie kraftverk i Kvam herad. Hordaland fylkeskommune har tidlegare gjeve ei administrativ fråsegn i saka. Bakgrunnen er at fylkeskommunen har vedtaksmynde i søknader om konsesjon for småkraftverk under 1 MW. NVE har endra vedtaksmynde i saka for å kunne gjere ei samla vurdering og konsesjonsspørsmålet skal no handsamast av NVE i lag med 7 andre kraftsaker i Kvam herad. Fylkeskommunen handsama dei resterande 7 kraftverksøknadane i Fylkesutvalet i august 2014. Saka er på høyring til Hordaland fylkeskommune for at vi skal kunne gi ei politisk fråsegn, då vi i utgangspunktet avventa politisk handsaming til vurdering av konsesjonsspørsmålet. Frist for høyringa var sett til 5. mai 2015. Fylkeskommunen har søkt om og fått løyve til å utsette høyringsfristen til etter møtet i fylkesutvalet 19. mai.

Skeie kraft AS ønskjer å nytte vassfallet i Skeisbekken og søkjer om løyve til å byggje og drive Skeie kraftverk med tilhøyrande anlegg.

Hordaland fylkeskommune har vurdert saka som sektorstyresmakt for kulturminne. I vurdering av prosjektet i høve til regionale omsyn har vi nytta Klimaplan for Hordaland 2014-2030, Verdivurdering av landskap i Hordaland fylke¹ og Område for friluftsliv². Det er vidare referert til verdikart og retningsliner i Fylkesdelplan for små vasskraftverk i Hordaland. Sakshandsamar var på synfaring i området 08. april 2015, vassføringa i elvene var litt over middelvassføring.

Klimaplan for Hordaland slår fast følgjande overordna mål og strategiar for energiproduksjon og -distribusjon.

Mål for energiproduksjon og –distribusjon: *Hordaland skal produsera og distribuera energi for å auka andelen og mangfaldet av fornybar energi.*

Strategi B: Vera ein føregangsregion i produksjon av fornybar energi

4. *Energiproduksjonen må skje med minst mogleg arealkonfliktar, og med omsyn til naturmangfald, friluftslivområde og store landskapsverdiar. Jf. Fylkesdelplan for små vasskraftverk.*

6. *Prioritere fornybar energiproduksjon kor lagring av energien er mogleg utan tap av naturmangfald.*

Fylkesdelplan for små vasskraftverk i Hordaland har følgjande overordna retningsline:

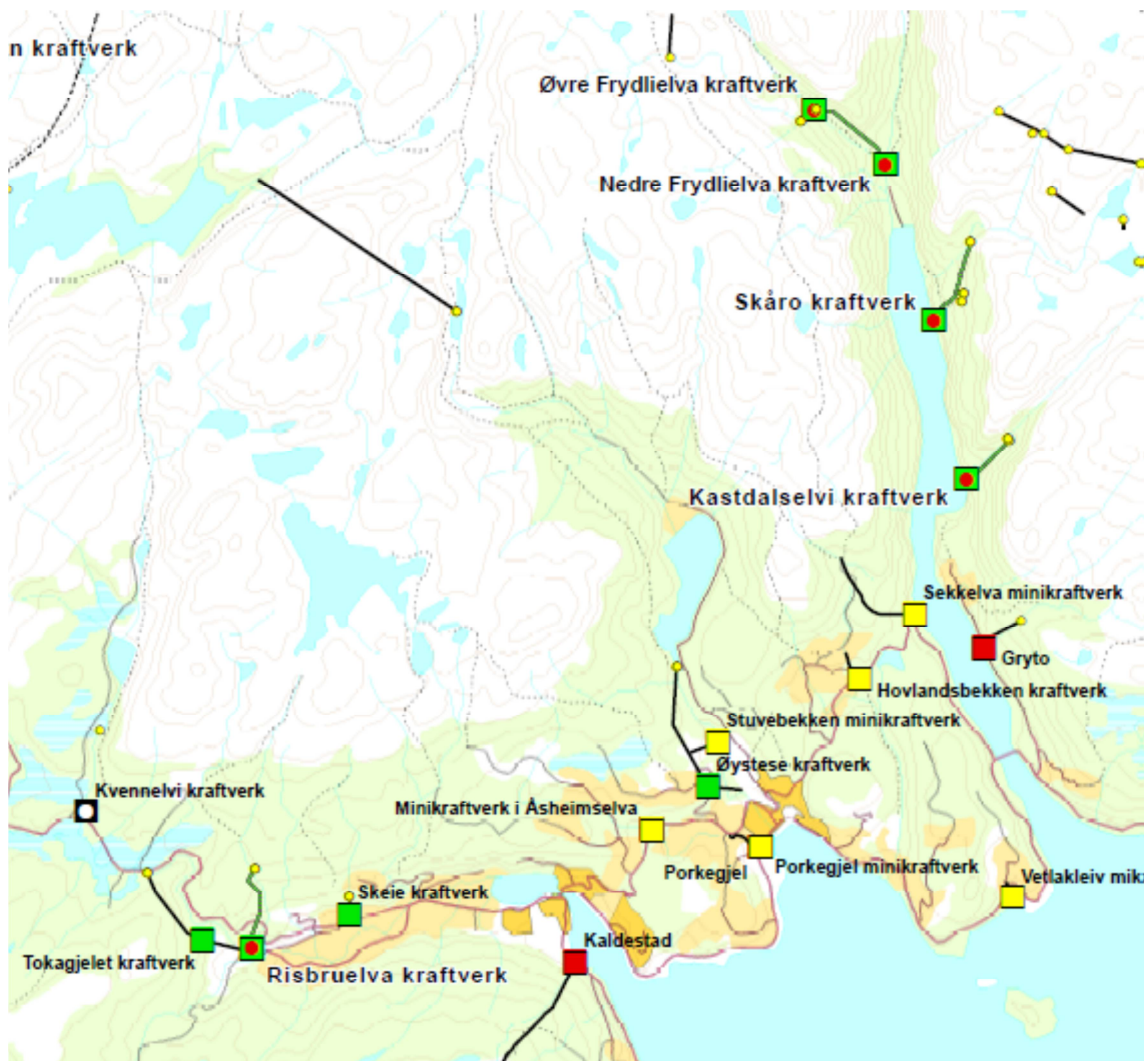
R1 Overordna ramme: *Hordaland er positiv til bygging av små vasskraftverk der omsyn til miljø og andre arealinteresser er ivareteke. Verdiskaping for samfunnet skal også vurderast.*

Kraftsøknadar i Kvam herad

NVE sende i 2014 ut på høyring ein pakke med 7 kraftverksøknadar i Kvam herad, for å få innspel til kvar søknad, men òg for å gjere det mogleg å gjere ei vurdering av samla belastning for området. Desse vart handsama i Fylkesutvalet 19.08.14. Søknaden om Skeie kraftverk skal handsamast i lag med desse sju og det skal gjerast i samla vurdering.

¹ Aurland naturverkstad, 2011. På oppdrag frå Hordaland fylkeskommune.

² Kartlegging og verdisetting av regionalt viktige område for friluftsliv i Hordaland. Hordaland fylkeskommune og Fylkesmannen i Hordaland, 2008.

Figur 1 Status for kraftverkutbygging i Kvam Herad. Prosjekt markerte med grøn firkant med raud runding er del av pakken med kraftverksøknadar i Kvam som skal handsamast samla.

Fylkesdelplan for små vasskraftverk 2009-2021 har ei nærare omtale av 14 delområde med stort potensiale for utbygging. I denne saka ligg kraftverka i delområdet Samlafjorden. Om området står det følgjande:

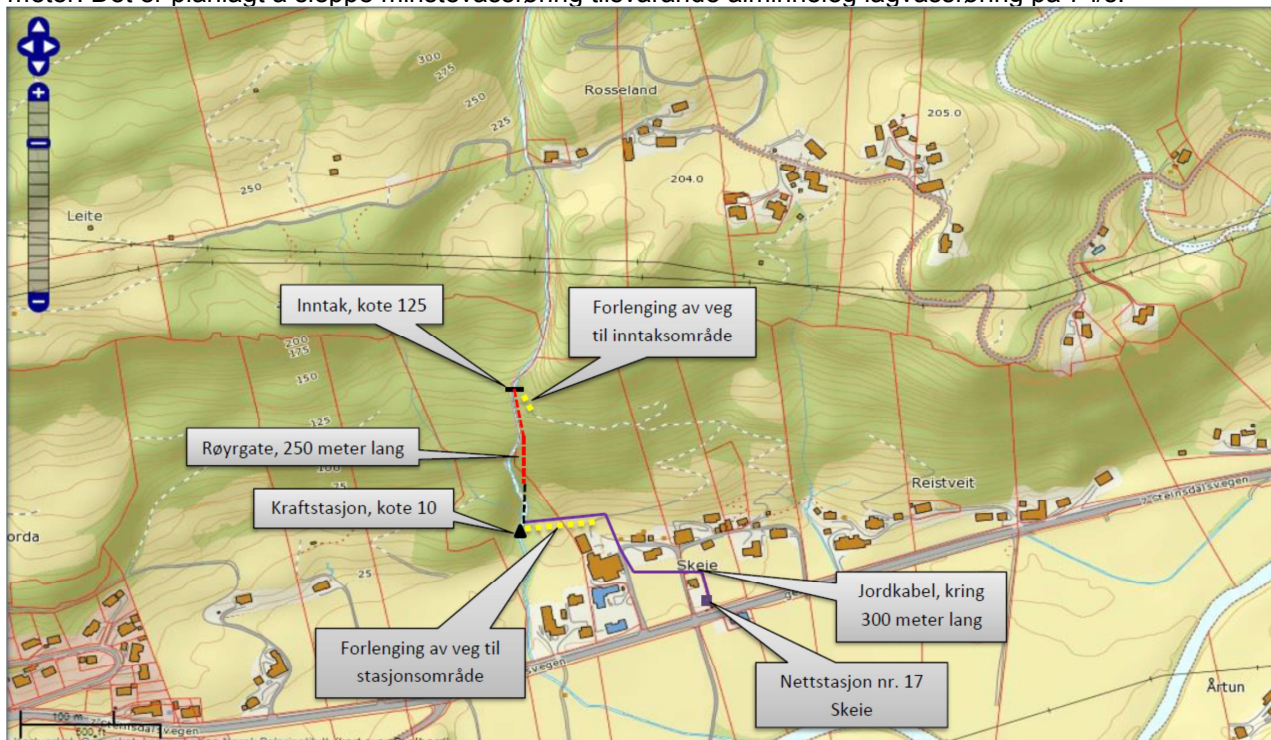
Samlafjorden delområde har stort potensial for småkraft. Området høyrer til Hardangerfjorden der landskapet har stor verdi og er nasjonalt viktig for reiselivet. Konesjonssøknader i dette området må ha god visualisering av inngrep frå sentrale utsiktspunkt. Utbyggingsprosjekt må ta vare på landskapskarakteren med god vassføring i eksponerte fossar og vassdrag, og god landskapstilpassing av tekniske inngrep. Fjellområda frå Kvamskogen til Fykkesund har særleg stor verdi for friluftsliv. Inst i Fykkesund har landskapet eit urørt preg med store verdiar for friluftsliv, kulturlandskap og reiseliv som ein særleg må ta vare på ved utbyggingssaker i dette området. Steinsdalselva har villaks som krev særskild merksemd og spesielle tiltak ved utbygging i vassdraget. Området har fleire potensielt verdifulle bekkekløfter som må undersøkjast nærare ved nye utbyggingar.

2. Søknaden

Utbyggingsområdet ligg i Steinsdalen om lag 3 km vest for tettstaden Norheimsund i Kvam herad. Skeisbekken er sideelv til Steinselva som renn frå Kvamskogen og ut i Hardangerfjorden ved Norheimsund. Sideelva møter Steinselva eit stykke nedanfor Tokagelet. Søkjar er Skeie kraft SUS ved Bertil Ove Skeie, som er grunneigar. Det er gjort avtale med den andre grunneigaren om leige av fallrettar.

Skeie kraftverk vil nytte fallet i Skeisbekken mellom kote 125 og kote 10. Frå inntaket vil vassvegen gå i klamra røyrgate ned til kote 50. Vidare ned til kraftstasjonen skal røyrkata gravast ned. Kraftverket vil ha

årleg produksjon på 1,44 GWh og venta utbyggingspris er 3,12 kr/kWh. Lengda på råka elevstreng er 250 meter. Det er planlagt å sleppe minstevassføring tilsvarande alminneleg lågvassføring på 7 l/s.

Figur 2 Prosjektområdet med tiltak

Røyrgatetraseen skal nyttast som mellombels anleggsveg mellom kraftstasjon og inntak. Frå eksisterande veg skal det byggast 60 m ny veg som tilkomst til kraftstasjon. Frå traktorveg på austsida av elva vil ein lage ei forlenging av vegen som tilkomst til inntaket.

Verknad for natur og samfunn

Kulturminne

I følgje søknaden er det ikkje kjende kulturminne i utbyggingsområdet.

Landskap og friluftsliv

Steinsdalen er flat i botnen, med fine jordbruksområde. På nordsida av dalen har elvane skore seg ned gjennom dei sedimentære berartane og danna kraftige gjel. Utbygginga vil ikkje prega landskapsbiletet nemneverdig. Området er ikkje nytta til friluftsliv eller i forbindelse med naturopplevingar eller rekreasjon og har ingen merka stiar. Naturen kring Skeisbekken vil bli lettare tilgjengeleg grunna utbetring av traktorveg, og kan slik vere ei positiv endring for friluftslivet. Prosjektet har eit lite omfang og er ikkje synleg for andre enn grunneigar.

Biologisk mangfald

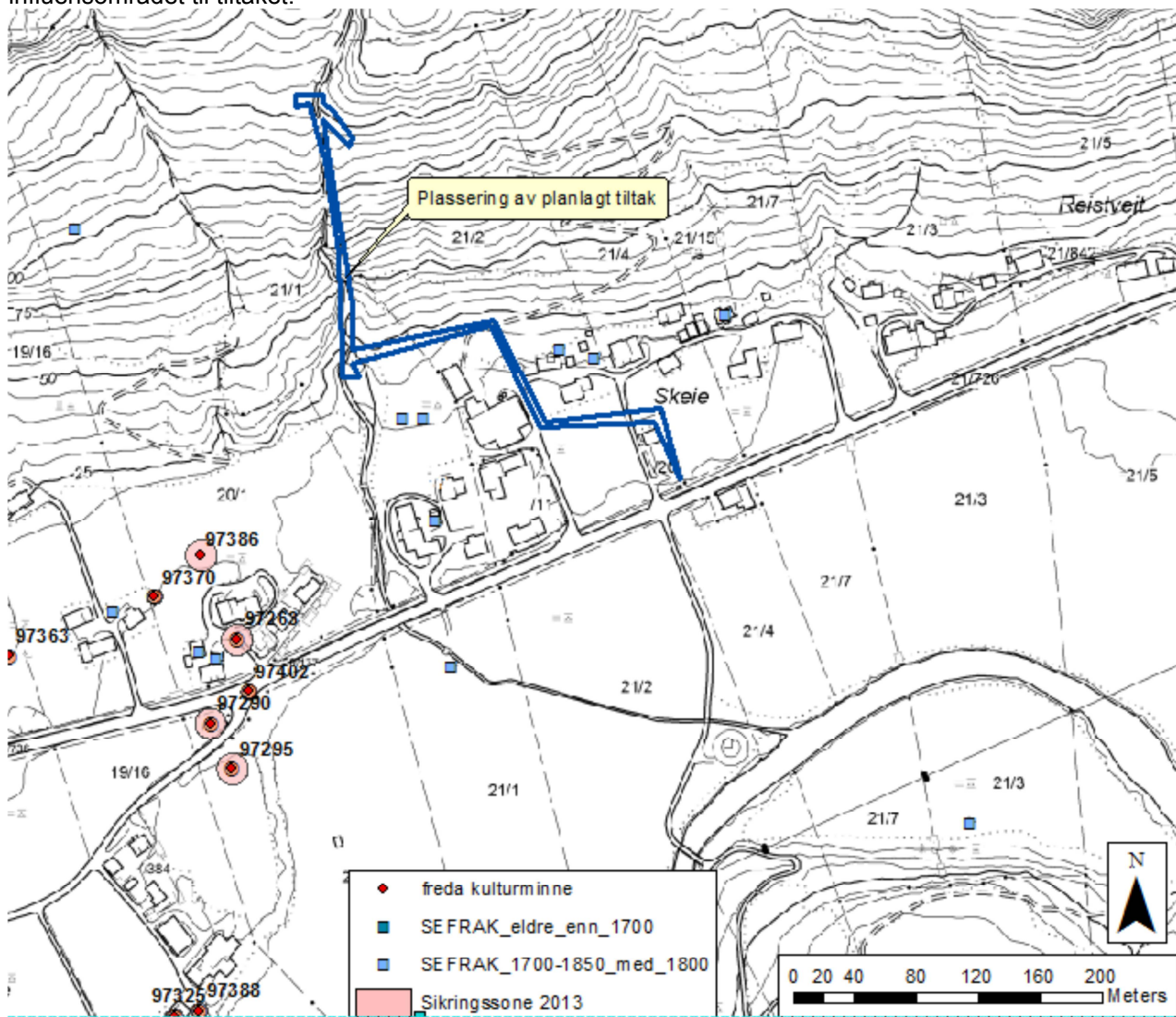
Vedlagt søknaden er utgreiing av konsekvensane for fisk utført av Rådgjevande biologer. Skeisbekken er tilgjengeleg som gyteområde for fisk frå Steinsdalselva på ein strekning på ca 350 m inn i elva. Avlaupet frå kraftverket vil vere øvst på denne anadrome strekninga. Mest sannsynleg blir området nytta av aure som gytebekk, og at laksen gyter i Steinsdalselva, men bruker nedre del av Skeisbekken som oppvekstområde. På grunn av minstevassføring og utforminga av elva er faren for stranding i samband med plutslege utfall og stans i kraftverket liten. Konsulent vurderer konsekvens for akvatisk miljø til å vere *liten til middels negativ*.

Det er avgrensa ein lokalitet edellauvskog kring Skeisbekken. Ut i frå karakteren på vassdraget er det sannsynleg at elva husar vintererle og fossefall, men desse er ikkje observerte. Konsekvens av utbygginga for biologisk mangfald er vurdert som *liten til middels negativ*.

Fylkesrådmannen si vurdering

Kulturminne

Hordaland fylkeskommune saknar ei utgreiing på kulturminnetema som er like detaljert som det er for biologisk mangfald og som er utført av fagfolk og basert på ei grundig synfaring av området. Kulturminne i influensområdet er ikkje omtalt. Det er ikkje gjort ei vurdering av potensialet for funn av hittil ikkje-kjende, automatisk freda kulturminne. Kartet viser både nyare tids kulturminne og automatisk freda kulturminne i influensområdet til tiltaket.

Figur 3 Kulturminne i prosjektområdet

Hordaland fylkeskommune vurderer at potensialet for funn av hittil ikkje-kjende, automatisk freda kulturminne er tilstade, særleg ved planlagt jordkabel og ny vegstrekning. Då det er eit potensial for funn av hittil ikkje-registrerte, automatisk freda kulturminne vil det vere naudsynt med nærare kulturminnegransking for å avklare dette. Dersom det vert avdekkja automatisk freda kulturminne i konflikt med tiltaket, må tiltaka justerast eller eventuelt leggjast fram for Riksantikvaren som rette dispensasjonsmynde.

Undersøkningsplikta, jf. § 9 i kulturminneloven, må vere oppfylt i god tid før iverksetting av tiltak i marka.

Landskap og friluftsliv

Utbyggingsområdet ligg mellom to utbygde bustadsområde i Steinsdalen. Området ligg like ved det regionale friluftsområdet «Sjusete» som er vurdert å ha stor verdi, men er ikkje nytta oppmarsjområde eller

anna friluftsliv. Elva er djupskoren og tildekt med skog, og er lite synleg i landskapet. Fylkesrådmannen vurderer konfliktpotensialet mot tema landskap til å vere lågt.

Biologisk mangfald

Utbygginga er planlagt like oppstraums anadrom strekning, noko som krev særlege omsyn. Retningslinene i Fylkesdelplan for små vasskraftverk slår fast at:

R5 Fisk

2. I lakseførande elver bør ein ikkje gje løyve til bygging av kraftverk på lakseførande strekning, og ein må vise varsemd ved utbygging oppstraums lakseførande strekning.
3. For elvestrekningar med sjøaure eller storaure skal ein ikkje gje løyve til vesentlege vasstandreduksjonar. Der det er store fiskeinteresser skal ikkje tilhøva for fiske reduserast. For kraftverksutbygging oppstraums aktuell elvestrekning for fisk skal det vurderast om automatisk forbisleppingsventil skal monterast. Løyve til utbygging i mindre viktige område for sjøaure og storaure føreset auka og differensiert minstevassføring, ekstra høg minstevassføring i gytevandringstida og sikre inntaksordningar for å unngå tap av fisk i turbin.

I følgje medfølgjande rapport om fisk vil følgjene av utbygginga for fisk vere små. Laks nyttar truleg området nedanfor kraftstasjonen til oppvekstområde, medan aure truleg gyter her. Avbøtande tiltak vil likevel vere viktig for å sikre minst mogleg påverknad på desse anadrome fiskebestandane. Automatisk forbisleppingsventil skal vurderast.

Delar av tiltakesområdet vart plukka ut til nasjonal kartlegging av bekkekløfter³. Lokaliteten er «Gjerdsgjelet nedre» som i kartlegginga fekk verdivurdering B/C, lokalt til regionalt verdifull. Det vart ikkje funne raudlista artar i kartlegginga. Gråor-heggeskog, område med hagemarkspreg og store eiketre trekk opp verdiane i kløfta. På bakgrunn av kartlegginga i Bekkekløftprosjektet vurderer Fylkesrådmannen kunnskapsgrunnlaget om biologisk mangfald til å vere godt. Med tanke på dei nemnde naturverdiane i kløfta, bør ein her søkje å minimere arealinngrep for å oppretthalde dei verdiane som er der.

Konklusjon

Fylkesrådmannen vurderer at utbygging av Skeiselva har lågt konfliktpotensial mot andre arealinteresser. Fylkesrådmannen rår til utbygging, gjeve avbøtande tiltak for anadrom fisk og at arkeologiske granskingar vert gjennomførte utan funn som er i konflikt med tiltaket.

³ Bekkekløftprosjektet – naturfaglige registreringer i Hordaland 2009